

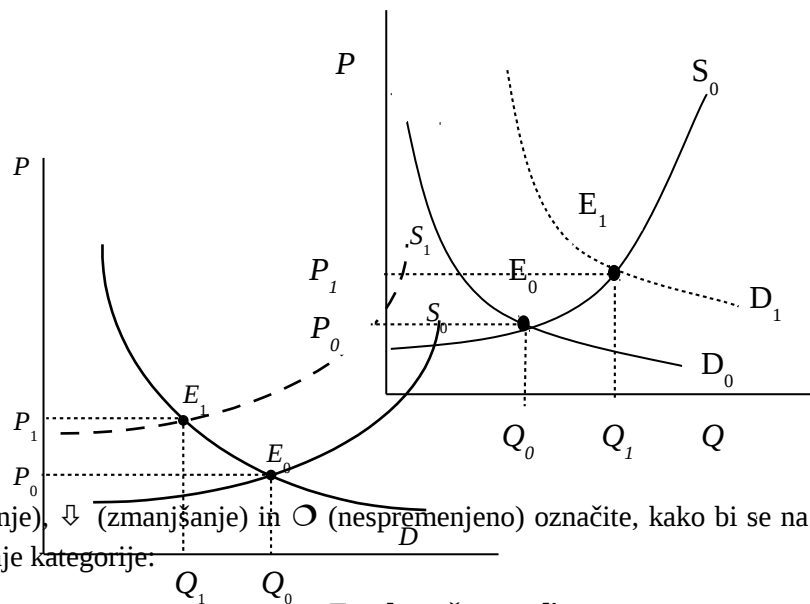
PRIIMEK IN IME: _____ Datum: _____

Izpit iz predmeta UVOD V GOSPODARSTVO - I. del

- 1 Vzemimo, da vlada zaradi zaščite slovenskega kmetijstva uvede 50% carine na uvoženo govedino. Narišite spremembe, ki bi nastopile na dveh trgih, trgu govedine domačih proizvajalcev in trgu uvožene govedine! (15 točk)

Trg uvožene govedine

Trg domače govedine

Z oznakami ↑ (povečanje), ↓ (zmanjšanje) in ○ (nespremenjeno) označite, kako bi se na obeh trgih spremenile naslednje kategorije:

Trg uvožene govedine

- Povpraševanje (D) ○
- Obseg povpraševanja (Q_D) ↓
- Ponudba (S) ↓
- Obseg ponudbe (Q_S) ○
- Ravnotežna cena (P) ↑
- Ravnotežna količina (Q) ↓

Trg domače govedine

- Povpraševanje (D) ↑
- Obseg povpraševanja (Q_D) ○
- Ponudba (S) ○
- Obseg ponudbe (Q_S) ↑
- Ravnotežna cena (P) ↑
- Ravnotežna količina (Q) ↑

- 2 Odgovorite na naslednja vprašanja! (30 točk)

- a) V ribarnici Ribič so pretekli teden zvišali ceno za kilogram škampov s 1.000 na 1.500 SIT. Posledično se jim je zmanjšala prodaja z 200 kg škampov tedensko na 100 kg. Izračunajte vrednost koeficienta cenovne elastičnosti povpraševanja na intervalu med P=1.000 SIT in P=1.500 SIT! (5)

$$E_p = \frac{Q_2 - Q_1}{P_2 - P_1} * \frac{P_1 + P_2}{Q_1 + Q_2} = \frac{100 - 200}{1500 - 1000} * \frac{1500 + 1000}{200 + 100} = \frac{-100}{500} * \frac{2500}{300} = \frac{-250000}{150000} = -1,67$$

E_p = -1,67, ki nam pove, da če se CENA POVEČA ZA 1%, SE OBSEG POVPRASEVANJA ZMANJŠA ZA 1.67%.

b) Monopolistični konkurent je z ekonometrično analizo ocenil svojo funkcijo povpraševanja in ugotovil: (20)

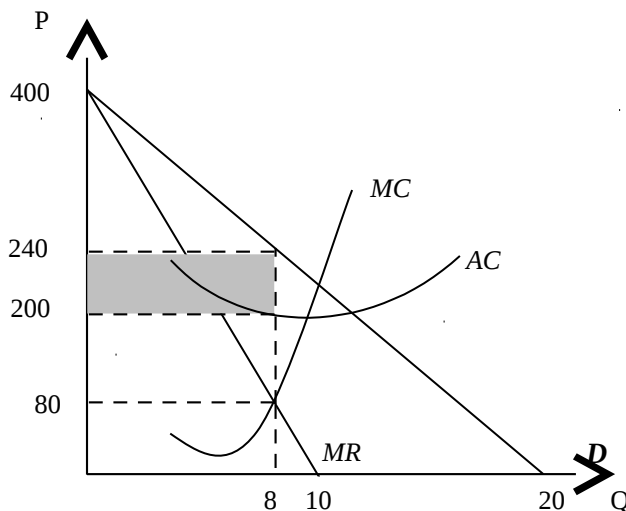
1. da je funkcija povpraševanja linearna;
2. pri ceni 400 SIT/enoto znaša povpraševanje 0 enot;
3. pri ceni 0 SIT/enoto znaša povpraševanje 20 enot;

Z nadaljnjo analizo je ugotovil, da znaša optimalni obseg proizvodnje 8 enot. Mejni stroški pri tem obsegu proizvodnje znašajo 80 SIT, povprečni pa 200 SIT. 8 enot svojih proizvodov lahko monopolistični konkurent proda po ceni 240 SIT/enoto.

Na podlagi podanih podatkov s pomočjo krivulj povpraševanja, mejnega dohodka, povprečnih in mejnih stroškov grafično prikažite optimalni obseg proizvodnje monopolističnega konkurenta! Kakšen je dobiček/izguba monopolističnega konkurenta?

$$\Pi = TR - TC$$

$$\Pi = P \cdot Q - AC \cdot Q$$

$$\Pi = 240 \cdot 8 - 200 \cdot 8$$

$$\Pi = (240 - 200) \cdot 8$$

$$\Pi = 40 \cdot 8$$

$$\Pi = 320$$

Dobiček/izguba (pravilno obkrožite) monopolističnega konkurenta znaša **320 SIT**.

c) Opredelite **alokacijsko** učinkovitost! Ali je monopol alokacijsko učinkovit? (5)

□ O alokacijski učinkovitosti govorimo, ko se cena oblikuje na ravni mejnih stroškov ($P=MC$). Kupci plačajo za blago prav toliko, kolikor stane proizvodnja tega blaga v proizvodnji (učbenik, str.109). Monopolna cena je večja od mejnih stroškov ($P>MC$), kar pomeni, da je v monopolu prisotna alokacijska neučinkovitost.

- ③ Vstavite manjkajoče besede! (15 točk)

Dohodkovna elastičnost povpraševanja je pri inferiornih dobrinah manjša od 0.

V obrazcu RPI-X je RPI oznaka za indeks drobnoprodajnih cen.

Z naraščanjem proizvodnje povprečni fiksni stroški upadajo.

Poznamo tehnološke in denarne prihranke obsega.

Če se s širjenjem in krčenjem proizvodnje v panogi povprečni dolgoročni stroški ne spreminjajo, gre za panogo s konstantnimi stroški.

4 Obkrožite **pravilne** trditve! (40 točk)

1. Obkrožite tiste pare dobrin, ki imajo najverjetneje pozitivno križno elastičnost povpraševanja!

- a) računalnik in tiskalnik
- b) navaden telefon in GSM telefon**
- c) avtomobil in bencin
- d) potapljaška maska in potapljaške plavuti
- e) plašč in škornji
- f) noben odgovor ni pravilen

2. V spodnji tabeli so podani podatki za monopolista. Cena, ki jo bo monopolist zaračunal, znaša:

Q	P	MR	MC
0	17	0	0
1	16	16	4
2	15	14	6
3	14	12	8
4	13	10	10
5	12	8	12

- a) 12
- b) 13**
- c) 14
- d) 15
- e) 17
- f) 16

3. Ena izmed najpomembnejših podobnosti med oligopolom in monopolistično konkurenco je:

- a) da posamezno podjetje prejema nadpovprečni dobiček na dolgi rok,
- b) število podjetij v panogi,
- c) strateško obnašanje proizvajalcev,
- d) izenačevanje cene z mejnimi stroški pri določanju optimalnega obsega produkcije,
- e) prosta mobilnost produkcijskih faktorjev,
- f) nobena od zgornjih trditev.**

4. Predpostavimo, da potrošnik kupuje samo dve vrsti dobrin, mleko ter kruh. Liter mleka stane 100 SIT, štruca kruha pa 150 SIT. Na os x nanašamo količino mleka, na os y pa količino kruha. Potrošnikov dohodek znaša 3000 SIT.

- a) Če bi potrošnik celoten dohodek namenil nakupu mleka, bi lahko kupil 20 l mleka.
- b) Oportunitetni strošek nakupa kruha so 3 l mleka.
- c) Če bi potrošnik celoten dohodek namenil nakupu kruha, bi lahko kupil 25 štruc kruha.
- d) Naklon premice cene je enak $-2/3$.**
- e) Za dodaten liter mleka se je potrošnik pripravljen odpovedati 3 štrucam kruha.
- f) Naklon premice cene je enak $3/2$.

5. Pri povečevanju proizvodnje se bodo kratkoročni mejni stroški začeli slej ali prej povečevati zaradi:

- a) zakona padajočega mejnega produkta,**
- b) ekonomij obsega,
- c) naraščajočih fiksnih stroškov,
- d) upadajočih povprečnih variabilnih stroškov,
- e) naraščajočega mejnega dohodka,
- f) noben odgovor ni pravilen.

6. Popolni konkurent ima naslednjo funkcijo celotnih stroškov $TC=300-20Q+Q^2$. Kolikšno količino naj proizvaja podjetje, da se bo obnašalo racionalno, če je cena proizvoda na trgu enaka 200 SIT.
- 100
  - 25
  - 110
  - 95
  - 88
  - na podlagi podatkov ni mogoče podati odgovora.
7. Gospod Škot natančno spremlja gibanje cen jabolk. Če se cena jabolk poveča za 3%, zmanjša nakup jabolk za 1 odstotek. Iz njegovega obnašanja pri nakupu jabolk lahko sklepamo:
- da je njegovo povpraševanje po jabolkih elastično, njegovi izdatki za nakup jabolk se zmanjšajo,
  - da je njegovo povpraševanje po jabolkih neelastično, njegovi izdatki za nakup jabolk pa se povečajo,
  - da je elastičnost povpraševanja po jabolkih enaka 1, skupni izdatek za nakup jabolk pa ostane nespremenjen,
  - da je povpraševanje po jabolkih neelastično, njegovi izdatki za nakup jabolk pa se zmanjšajo,
  - da je njegovo povpraševanje po jabolkih neelastično, skupni izdatek za nakup jabolk pa ostane nespremenjen,
  - da je elastičnost povpraševanja po jabolkih enaka 3.
8. Kratkoročna krivulja ponudbe popolnega konkurenta je enaka
- krivulji mejnih stroškov,
  - krivulji variabilnih stroškov,
  - krivulji mejnih stroškov, ko je ta nižja od krivulje povprečnih stroškov,
  - krivulji mejnih stroškov, ko je ta višja od minimuma krivulje povprečnih variabilnih stroškov,
  - krivulji mejnih stroškov, ko je ta višja od minimuma krivulje povprečnih fiksnih stroškov,
  - noben odgovor ni pravilen.
9. Če se potrošnikov dohodek nominalno ne spremeni, ceni obeh dobrin pa se povečata za enak odstotek, se:
- premika cene premakne nevzoredno navzdol,
  - premika cene premakne vzporedno navzgor,
  - transformacijska krivulja premakne navzgor,
  - premika cene ostane nespremenjena,
  - premika cene premakne vzporedno navzdol,
  - transformacijska krivulja premakne navzdol.
10. Katera od navedenih **ni** vstopna ovira pri monopolu?
- ekonomije obsega,
  - neelastično povpraševanje,
  - patent,
  - licenca,
  - nadzor nad ključnimi produkcijskimi faktorji,
  - vsi navedeni odgovori.